

ENTRE L'ESCALA I BARCELONA

A partir de 1890, quan mor el seu pare, viu amb la seva àvia, Caterina Farrés i Sureda i la seva mare. L'àvia la influència molt pel que fa al lèxic. El 1899, quan mor, la família Albert lloga un pis a Barcelona i compra un camp a Empúries. A Barcelona, Caterina Albert viu amb la seva mare i el seu germà Francesc, qui en el pis que tenen llogat al carrer València hi té el despatx d'advocat. Passaran els hiverns a Barcelona i els estius a l'Escala. Sobre l'escriptora, a "Retrats de Passaport", Josep Pla dirà que pràcticament mai no és vista a l'Escala:

"La senyora -en realitat senyoreta- Caterina era molt difícil de veure en algun lloc públic de la població. Passava llargues temporades a Barcelona, on tenia un pis al carrer de Mallorca, si no vaig errat. Quan era a l'Escala, no sortia gairebé mai. Era molt coneguda, enormement apreciada -tota la família Albert ho era molt-; però, amb la gent de la població, hi tenia, en general, una relació molt vaga. Vivia voltada d'alguns amics, que sobretot a l'estiu li feien molta companyia: el doctor Puig Sureda -el gran cirurgià- i senyora i senyor i la senyora Joaquim Folch i Torres- sobretot després d'haver-se fet una magnífica casa a l'Escala-, la senyora Pellicer, que era una íntima amiga, la senyora Trayter, de la Bisbal, i el seu marit, el senyor Barceló, mestre i poeta -d'una versificació òbvia i lleugerament pomposa i afectada. Quan arribava el dia de la Festa Major, que és per Santa Màxima, tots aquests senyors anaven a sentir les sardanes que es feien a la platja, al costat de les barques, davant el golf meravellós, ple de vapors en fusió blaus i verds i ja lleugerament tardorenc. Aquell grup se solia situar al magnífic balcó de Casa Maranges, un bloc de pedra de gran qualitat, la millor casa de l'Escala. La gent deia a les criatures o als forasters: "Veus aquella senyora petiteta i de cabells grisos que hi ha en aquell balcó? Doncs aquella senyora és la senyora Víctor Català...". Era el dia que la senyora es prodigava i es presentava davant la gent. "Mira què tal!- deien els forasters-. Qui ens hauria hagut de dir que veuríem la Víctor Català...!" Em penso que agradava molt, probablement perquè no es prodigava gens i vivia en la suficient llunyania per a crear la llegenda inevitable.

*Els altres dies, s'havia d'anar a la casa. Era, posada en el seu domicili, de molta accessibilitat, sobretot si es respectava la seva curiosa manera de viure, que consistia, pràcticament a treballar a la nit i llevar-se molt tard. Vaig anar a veure-la una o dues vegades"*³.

A Barcelona, Caterina Albert està immersa de ple en l'ambient cultural: va al Liceu, al teatre, al cinema, a veure exposicions, conferències i a l'Ateneu. Just al pis de davant del carrer València, on hi té el pis llogat, hi viu la seva germana Amèlia, casada amb el pintor i col·leccionista Isidre Riera.

3. Pla, Josep. *Obres Completes*. Vol. XVII, Destino, Barcelona, 1970, p. 452-453.

Caterina Albert a les ruïnes d'Empúries (aprox. 1925).
Foto: autor desconegut. Arxiu Museu Víctor Català.

Caterina Farrés i Sureda, àvia materna de Caterina Albert. Foto: autor desconegut. Arxiu Museu Víctor Català.

LES RUÏNES D'EMPÚRIES

A Empúries, ja des de finals del segle XIX, hi cercarà peces. Mn. Josep Gudiol, de Vic, l'ajuda en aquesta tasca. També hi intervé Emili Gandia. Gandia va col·laborar amb Josep Puig i Cadafalch a les excavacions d'Empúries.

A Gandia, l'escriptora li dedica un "encuny" a *Il·lustració Catalana*: "Lo senyor Gandia" (18-II-1917). L'encuny està datat el novembre de 1916 i amb motiu de la inauguració del Museu d'Empúries. Sobre Gandia, remarca: "Per axò ara, que va a celebrar-se oficialment la inauguració del Museu Emporità, ara que s'axecarà un chor de merescudes alabances a tots quants contribuïren a n'aqueixa importantíssima empresa de cultura pàtria, jo vull ajuntar-hi mon aplaudiment d'espectador imparcial pel soldat lleal y coratjós que, en lluyta constant y esforçada ni per un instant ha desertat del lloch que van assignar-li; jo li vull donar, a n'aqueixa que quasibé podríem dir-ne figura representativa de les ruïnes d'Empúries, al bon "senyor Gandia", l'enhorabona en aqueixos jorns que seran segurament per ell d'orgullosa satisfacció".

Caterina Albert al jardí de Sant Martí d'Empúries (aprox. 1925).
Foto: autor desconegut. Arxiu Museu Víctor Català.